

ПЛАН РАДА ЗА 2018. ГОДИНУ

Новембар 2017. године

I. Увод

Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Агенција), основана је Законом о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-Одлука УС и 62/14, у даљем тексту: Закон) као независна регулаторна организација са својством правног лица, која врши јавна овлашћења у циљу ефикасног спровођења утврђене политике у области електронских комуникација, подстицања конкуренције електронских комуникационих мрежа и услуга, унапређивања њиховог капацитета, односно квалитета, доприноса развоју тржишта електронских комуникација и заштите интереса корисника електронских комуникација, у складу са одредбама овог закона и прописа донетих на основу њега, као и регулаторних и других послова у складу са посебним законом којим се уређују поштанске услуге.

Управни одбор Агенције, у складу са чланом 11. став 1. тачка 1) Закона доноси годишњи план рада Агенције, усклађен са стратешким актима и акционим плановима из области електронских комуникација и поштанских услуга, најкасније до 15. децембра текуће године за наредну годину.

Полазећи од циљева Стратегије развоја електронских комуникација у Републици Србији од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 68/10, у даљем тексту: Стратегија), Агенција је припремила План рада за 2018. годину у коме се налазе активности везане за развој независне и доследне регулаторне праксе, а у сврху даљег развоја тржишта електронских комуникација, промовисања конкуренције, примене нових технологија и заштите крајњих корисника.

Како се крајем 2017. или почетком 2018. године очекује доноше нових закона о које регулишу области електронских комуникација и поштанских услуга, главне активности РАТЕЛ-а биће усмерене ка имплементације нових законских решења, односно изради одговарајућих подзаконских аката. Доношењем нових закона постиже се већи степен усклађености домаћих прописа с актуелним регулаторним оквиром Европске уније. РАТЕЛ ће интензивно пратити и усвајање обједињене европске директиве у области електронских комуникација и решења која она доноси, а како би се одржао корак са модерним тенденцијама у регулацији телекомуникационог тржишта.

РАТЕЛ ће наставити да основу Закона о информационој безбедности и пратећих уредби имати обављање послове из делокруга Националног центра за превенцију безбедносних ризика у ИКТ системима, а циљ је да крај 2018. године Национални ЦЕРТ дочека као потпуно функционалан тим, који може одговорити на све задатке који се пред њега постављају.

У складу са својим надлежностима и актуелним трендовима у развоју телекомуникација, поштанских услуга и информационе безбедности, али и потребама оператора и крајњих корисника, РАТЕЛ је дефинисао осам стратешких приоритета за 2018. годину:

1. Унапређење регулаторног оквира за електронске комуникације
2. Унапређење регулаторног оквира за поштанске услуге
3. Заштита корисника телекомуникационих и поштанских услуга

4. Повећање ефикасности управљања радиофреквенцијским спектром
5. Повећање конкурентности на телекомуникационом тржишту
6. Изградња система за координацију и превенцију ризика у ИКТ системима
7. Унапређење присуства Агенције на међународном нивоу
8. Повећање ефикасности рада Агенције

Сваки од приоритета прате одређени број кључних активности које ће бити реализоване у 2018. години.

II. Стратешки приоритети у 2018. години

1. СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 1: УНАПРЕЂЕЊЕ РЕГУЛАТОРНОГ ОКВИРА ЗА ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ

Очекује се да ће у наредном периоду Народна скупштина усвојити нови Закон о електронским комуникацијама. Након тога, Агенција ће бити у обавези да предузме низ регулаторних активности у вези са доношењем потребних подзаконских аката у складу са донетим законом, као и да спроведе нова законодавна решења. Детаљан план активности у вези с доношењем потребних подзаконских аката, а у складу са прописаним роковима, може да буде припремљен тек по усвајању закона. У прелазним и завршним одредбама у овом тренутку доступне верзије овог акта, који је још увек у форми предлога, остављен је рок од година дана од дана ступања на снагу Закона о електронским комуникацијама за доношење подзаконских аката. Нови Закон о електронским комуникацијама биће усаглашен са регулаторним оквиром Европске комисије (ЕУ) из 2009. године и намера законодавца је да се овим прописом, поред обавезе да се законодавство Републике Србије у предметној области усклади са правним тековинама Европске уније у области електронских комуникација, побољшају, односно прецизније уреде постојеће одредбе важећег закона у циљу обезбеђивања савременог, ефикасног и јединственог правног оквира за даљи развој електронских комуникација, што у крајњој линији треба да омогући повећање конкурентности и стимулисање домаћих и страних инвестиција, могућност избора квалитетнијих услуга, као и унапређење услова за пословање оператора електронских комуникација, али и унапређење заштите права корисника електронских комуникационих услуга.

1.1 Активност 1 – Имплементација новог Закона о електронским комуникацијама кроз израду нових подзаконских аката и усклађивање са регулаторним оквиром ЕУ за електронске комуникације

Израда и усклађивање подзаконских аката, правилника и планова ће трајати током целе године, а у складу са одредбама новог закона. Планирано је да се подзаконски документи

припремају и усвајају у неколико фаза. Пре упућивања предлога аката на усвајање, сваки од нацрта ће проћи кроз процес јавних консултација.

Фаза 1 – Правилник о преносивости броја за услуге које се пружају преко јавних мобилних комуникационих мрежа, Правилник о обавезама оператора услуга са додатом вредношћу, Правилник о општим условима за обављање делатности електронских комуникација по режиму општег овлашћења.

Фаза 2 – План нумерације, Правилник о висини накнада за право коришћења нумерације, Правилник о висини накнада за покривање трошкова у погледу управљања нумерацијом, Правилник о обрасцу захтева за издавање дозвола за коришћење нумерације, Правилник о параметрима квалитета јавно доступних електронских комуникационих услуга и спровођењу контроле обављања делатности електронских комуникација, Правилник о начину прикупљања и објављивања података о врсти, расположивости и географској локацији капацитета електронске комуникационе мреже, Правилник о условима приступа и коришћењу података из јавног телефонског именика.

Фаза 3 – Правилник о преносивости броја у јавним телефонским мрежама на фиксној локацији, Правилник о начину и условима за доделу и употребу бројева из нумеричког опсега који почиње бројем 116, Правилник о садржини и начину пријаве уговора о међуповезивању на међународном нивоу.

Фаза 4 - Правилник о висини накнаде за коришћење радио-фреквенција – (по усвајању Плана намене).

Фаза 5 - Измене и допуне Правилника о начину коришћења радио-фреквенција по режиму општег овлашћења - (по усвајању Плана намене).

Фаза 6 - Правилник о начину коришћења аматерских радио-станица.

Фаза 7 - Формалне измене осталих правилника, односно доношење нових подзаконских аката након ступања на снагу новог Закона о електронским комуникацијама:

- Правилник о начину коришћења радио-станица на домаћим и страним ваздухопловима, локомотивама, бродовима и другим пловилима;
- Правилник о обрасцима захтева за издавање појединачне дозволе за коришћење радио-фреквенција;
- Правилник о утврђивању накнада за пружање услуга из надлежности Агенције.

Фаза 8 – У циљу усклађивања са регулаторним оквиром ЕУ у области анализе тржишта подложних претходној регулацији, независно од доношења новог закона који уређује електронске комуникације, планирано је доношење Правилника о примени трошковног принципа, одвојених рачуна и извештавању од стране оператора са значајном тржишном снагом и Правилника о минималном садржају, нивоу детаљности начину објављивања стандардне понуде. Након завршетка новог круга анализе релевантних тржишта биће донета одлука о одређивању релевантних тржишта подложних претходној регулацији, уз примену Препоруке Комисије о релевантним тржиштима (2014/710/ЕУ).

1.2 Активност 2 – Израда анализе/студије о регулацији ОТТ услуга

ОТТ (*over the top*) су услуге које су присутне на тржишту Републике Србије, али у овом тренутку начин пружања ових услуга није регулисан. У циљу припреме подзаконских аката за ову област, потребно је прикупити искуства других земаља и анализирати могуће приступе који могу бити имплементирани у оквиру нашег законодавства. Са циљем унапређења регулативе у овој области предвиђена је израда студије регулације пружања ОТТ услуга и након анализе предложимо решења регулације ОТТ сервиса уважавајући најбољу праксу и искуства других земаља. Рок за завршетак студије је III квартал 2018. године.

2. СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 2: УНАПРЕЂЕЊЕ РЕГУЛАТОРНОГ ОКВИРА ЗА ПОШТАНСКЕ УСЛУГЕ

У циљу унапређења регулаторног оквира за поштанске услуге, Агенција учествује у активностима у вези са доношењем новог Закона о поштанским услугама. Такође, Агенција израђује предлоге и доноси подзаконска акта која произлазе из тог закона, а којима се на општи начин уређују питања из надлежности Агенције у овој области. Усвајање Закона о поштанским услугама очекује се до краја 2017. године, евентуално почетком 2018. Након тога Агенција ће предузети низ регулаторних активности у вези са доношењем нових законодавних решења и потребних подзаконских аката у складу са донетим законом. Активности у вези с доношењем потребних подзаконских аката, а у складу са прописаним роковима, започињу по усвајању закона.

2.1 Активност 1 – Развој регулаторног оквира у складу са новим Законом о поштанским услугама

Најважнија активност по усвајању закона је доношење подзаконских аката, што подразумева израду нових или усклађивање постојећих. Планирано је да се подзаконски документи припремају и усвајају у неколико фаза. Пре упућивања предлога аката на усвајање, сваки од нацрта ће проћи кроз процес јавних консултација.

Фаза 1 - Правилник о условима и начину обављања поштанских услуга, Правилник о јединственим тарифним ставовима из области универзалне поштанске услуге, Правилник о обрасцу захтева за доделу дозволе, Правилник о висини и начину плаћања обавеза поштанских оператора, Правилник о условима и критеријумима приступа поштанској мрежи ЈПО и Интерно упутство о издавању дозволе.

Фаза 2 - Правилник о начину вођења одвојеног рачуноводства и провере веродостојности, Правилник о обрасцу легитимације и начину издавања, Правилник/Упутство о стручном надзору, Правилник/Упутство о посредовању у вансудском решавању спорова, Правилник о стандардима квалитета за обављање универзалне поштанске услуге, Правилник о техничким условима за кућне сандучиће и други правилници који могу бити наведени у закону.

2.2 Активност 2 – Увођење стручног надзора ради успостављања бољих услова за развој тржишта

У циљу унапређења услова за подстицање конкуренције и либерализације тржишта, Агенција прати рад поштанских оператора, по оствареним резултатима, примедбама корисника, иновацијама у поштанску делатност, и сачињава извештаје о годишњем прегледу тржишта, анализира рад сваког појединачног оператора, и указује на уочене недостатке на састанцима са операторима, као и инспекцијским службама надлежних министарстава.

Усвајањем новог закона очекује се да Агенција добије нову надлежност која подразумева стручни надзор над радом оператора поштанских услуга. Ова надлежност ће значајно допринети ефикаснијем раду Агенције на успостављању бољих услова на тржишту поштанских услуга. У складу са овим потребно је израдити неопходна подзаконска акта и организовати рад запослених који ће вршити стручни надзор. Сачинити упутство, планове, опис технолошких фаза које ће бити предмет стручног надзора, као и израду потребних исправа за запослене који ће вршити стручни надзор.

2.3 Активност 3 – Израда студије утицаја е-трговине на тржиште поштанских услуга у Републици Србији

У свету је евидентиран тренд пада физичког обима писмоносних поштиљака као и раст физичког обима експрес и пакетских поштиљака. Е-трговина је значајни генератор обима поштиљака па самим тим и економског и привредног развоја земље, и раста БДП-а. Раст обима поштанских услуга доводи до потребе за новим запошљавањем, како у поштанском сектору, тако и у другим секторима, што значајно утиче на даљи привредни развој Републике Србије. Имајући у виду наведено, намеће се потреба да се изврши одговарајућа анализа утицаја е-трговине на развој поштанског тржишта, са посебним освртом на универзалну поштанску услугу.

У 2018. години планирано је да се спроведе анализа степена развијености е-трговине у Републици Србији и да се утврди корелација између е-трговине и обима поштанских услуга/универзалне поштанске услуге, односно да се уради Студија утицаја е-трговине на

тржиште поштанских услуга. Агенција ће посебно пратити и активности које се односе на Уредбу Европског парламента и Савета, о услугама прекограничне доставе пакета, а која почива на директивама 97/67/ЕЗ, 2002/39/ЕЗ и 2008/6/ЕЗ.

2.4 Активност 4 – Обезбеђивање услова за одрживост универзалне поштанске услуге у складу са новим регулаторним оквиром

Одредбе новог закона предвиђају даљу либерализацију тржишта поштанских услуга, а како је крајњи циљ потпуна либерализација тржишта, Агенција планира да у 2018. години изврши симулацију тржишта у циљу сагледавања утицаја поступне либерализације на тржиште поштанских услуга, а превасходно у циљу одрживости универзалне поштанске услуге. Агенција спроводи активности у вези са применом модела одрживог развоја универзалне поштанске услуге у Србији, у циљу редефинисања њеног оквира и формирања националног консензуса у области универзалне поштанске услуге, уз усмеравање истраживања које ће бити усклађено са новим Законом о поштанским услугама и одговарајућим подзаконским актима, сагласно постојећим и будућим надлежностима. Предлогом новог закона планирана је обавеза Агенције да дефинише изузећа која се односе на УПУ, доношењем Правилника о условима и начину обављања поштанских услуга, а давање сагласности на цене универзалне поштанске услуге, такође је у надлежности Агенције. Израдом Правилника о начину вођења одвојеног рачуноводства и провере веродостојности, стварају се услови за реално сагледавање трошкова УПУ. Кроз израду адекватног правилника за обрачун цена обезбедили би се услови за одрживост универзалне поштанске услуге у складу са новим регулаторним оквиром.

3. СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 3: ЗАШТИТА КОРИСНИКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНИХ И ПОШТАНСКИХ УСЛУГА

Један од постулата на којима почива регулација тржишта је обезбеђивање високог нивоа заштите интереса потрошача у односу са операторима, а посебно кроз обезбеђивање доступности јасних и потпуних информација о ценама, условима приступа и коришћења, али и ефикасно поступање по притужбама на рад оператора. Приоритет Агенције и у 2018. години остаје обезбеђивање сталног унапређења доступности, приступачности и квалитета јавних комуникационих мрежа и услуга за све кориснике.

3.1 Активност 1 – Ефикасније решавање спорова

Током примене Закона о електронским комуникацијама уочено је да се највећи број приговора на рад оператора односи на висину рачуна за пружене услуге. Агенција спроводи поступак посредовања у мирном решавању спорова између претплатника/корисника и оператора електронских комуникација у вези са висином рачуна и квалитетом услуге, према члану 113. важећег Закона о електронским комуникацијама. Такође, у пракси је констатовано и да су прекомерни рачуни најчешће последица недовољне информисаности претплатника и уочавања овог проблема тек приликом издавања рачуна или у тренутку када је износ рачуна вишеструко већи у односу на просечну (уобичајену) потрошњу претплатника. Новим Законом о електронским комуникацијама прописани су механизми за спречавање прекомерне потрошње, путем обавезе оператора да информише претплатника када износ његовог задужења достигне двоструки износ његовог просечног задужења, у циљу правовременог уочавања проблема и предузимања радњи у циљу спречавања даљег увећања рачуна за услугу. Такође, новим законом који уређује област електронских комуникација, у циљу боље заштите корисника, Агенција ће имати овлашћење да вансудски решава спорове између оператора и претплатника, доношењем мериторне одлуке, чиме се подстиче значај вансудског решавања спора који је у интересу обе странке.

Поред наведеног, Агенција анализира и Опште услове оператора електронских комуникација, у циљу давања налога, препорука и сугестија за измене и допуне истих, као и њиховог усклађивања са прописима који уређују електронске комуникације, заштиту потрошача, и другим прописима, а све у циљу ефикасније заштите корисника услуга електронских комуникација. У остваривању надлежности везаних за заштиту корисника, Агенција остварује сарадњу са другим органима и организацијама, као што су ресорно министарство, односно инспекција тог министарства или органима аутономне покрајине који су надлежни за инспекцијски надзор, Регулаторним телом за електронске медије, као и другим органима и организацијама у зависности од материје.

3.2 Активност 2 – Развој универзалног сервиса

Усвајање новог Закона о електронским комуникацијама условиће усаглашавање припремљених нацрта општих аката којим се уређују начин утврђивања и документовања прекомерних трошкова за обезбеђивање услуга универзалног сервиса, обезбеђивање средстава за надокнаду прекомерних трошкова и мерила за остваривање права на надокнаду прекомерних трошкова, као и услови који се односе на обезбеђивање једнаких могућности за приступ и коришћење услуга универзалног сервиса особама са инвалидитетом и социјално угроженим корисницима, ниво детаљности и начин објављивања података о понудама услуга универзалног сервиса, које је оператор дужан да учини јавно доступним.

Агенција ће упутити јавни позив операторима заинтересованим за пружање универзалног сервиса под прописаним условима. У случају да се на позив не јави ниједан оператор,

одредиће се оператор који има највећи број претплатника јавне говорне услуге и од ње остварује највећи приход. Ако би се јавио само један оператор, он би био проглашен за оператора универзалног сервиса. У случају да се на јавни позив јави више њих, био би расписан тендер.

3.3 Активност 3 – Израда и побољшање корисничких алата

РАТЕЛ NetTest - Систем за мерење перформанси широкопојасних система, РАТЕЛ NetTest апликација омогућава корисницима фиксних и мобилних уређаја проверу и анализу квалитета услуге приступа интернету и брзине протока у изабраној тачки мреже. Овај кориснички алат доступан је од 2016. године. У протеклом периоду указала се потреба за унапређењем постојеће апликације, ради увођења нових функционалности саме апликације, како би корисници имали детаљан увид у измерене вредности параметара квалитета за све мерне резултате приказане на мапи Србије, како за своја тако и за остала мерења, и како би се омогућило праћење мрежне неутралности (*Net Neutrality*). Иначе, у I кварталу 2018. BEREC (*The Body of European Regulators for Electronic Communications*) ће користити овај алат као званичан алат који ће бити на располагању корисницима у Европи ради тестирања квалитета сервиса и мрежне неутралности, те РАТЕЛ намерава да буде у кораку са активностима европске мреже у смислу омогућавања савремених корисничких алата за контролу параметара квалитета електронских комуникационих услуга.

Формирање базе података о ценама услуга електронских комуникација - Полазећи од обавезе дефинисане чланом 111. Закона о електронским комуникацијама у делу који се односи на вођење ажурне базе података о ценама и њеном објављивању на интернет страници Агенције са могућношћу претраживања, Агенција планира завршетак портала за информисање корисника о доступним услугама електронских комуникација, доступним пакетима услуга, карактеристикама и ценама у виду свеобухватног претраживача важећих понуда оператора електронских комуникација. Поређење цена услуга ће бити омогућено у зависности од врсте услуге и пакета услуга, дужине трајања корисничког уговора, закључења новог корисничког уговора и сл. Оператори електронских комуникација ће сами ажурирати податке на порталу, а Агенција има обавезу да информише јавност о постојању таквог портала како би ажурирање података од стране оператора представљало њихов интерес, а не обавезу.

3.4 Активност 4 – Праћење регулисаних цена роминга

Агенција ће наставити да прати регулисане цене роминга и контролише примену Одлуке о снижавању цена роминга на основу Споразума о снижењу цена услуга роминга између Босне и Херцеговине, Црне Горе, Републике Македоније и Републике Србије. Уколико у међувремену буде потписан нови регионални споразум о ромингу по угледу на регулативу

у Европској унији, Агенција ће донети нову одлуку о ценама роминга и контролисати њену примену.

3.5 Активност 5 – Мерење нивоа електромагнетског поља у урбаним срединама

У складу са Студијом изводљивости изградње мреже сензора за континуирано мерење нивоа нејонизујућег зрачења, планирана је изградња мреже од 100 мерних станица у периоду од 2017. до 2020. године. До краја 2017. године ће бити пуштен у експериментални рад систем за мерење нивоа електромагнетног поља у фиксним тачкама које се налазе у урбаним срединама. То подразумева да ће јавности на располагању бити потпуно функционалан интернет портал преко кога ће моћи да се прате резултати мерења кумулативног нивоа електромагнетног поља на 8 локација у Београду, Новом Саду и Нишу. Планира се да почетком 2018. године у рад система буде укључено укупно 17 мерних локација, за које је опрема набављена и биће постављена у ова три града. Мерне станице ће у овој фази највећим делом бити постављене на објектима школа, предшколских установа, болница и сл., који се према Правилнику о изворима нејонизујућег зрачења од посебног интереса третирају као зоне повећане осетљивости. У току 2018. године планира се набавка опреме за још пет мерних станица, монтажа ове опреме на новим локацијама и укључивање ових станица у постојећи систем.

3.6 Активност 6 – Анализа степена задовољења потреба корисника универзалне поштанских услуга

Законом о поштанским услугама дефинисана је обавеза Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге да прати развој у области поштанских услуга. У ту сврху Агенција ће спровести истраживање степена задовољења потреба корисника поштанских услуга, са посебним акцентом на степен задовољења потреба корисника универзалне поштанске услуге, као услуге од општег интереса. Слична истраживања спроводи већина независних регулаторних тела у Европи. Група европских регулатора за пошту (*European Regulatory Group for Post*) анализира достигнути ниво степена задовољења потреба корисника у оквиру подгрупе квалитет услуге и индикатори тржишта, са основним циљем да се достигне висок ниво поштанских услуга на целокупном европском тржишту. Активности ће се одвијати у две фазе, где је прва набавка индикатора од Републичког завода за статистику и израда пројектног задатка, док ће се у другој фази извршити анализа степена задовољења потреба корисника универзалне поштанских услуга.

4. СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 4: ПОВЕЋАЊЕ ЕФИКАСНОСТИ УПРАВЉАЊА РАДИОФРЕКВЕНЦИЈСКИМ СПЕКТРОМ

Закон је дефинисано да се управљање радио-фреквенцијским спектром, као ограниченим добром, заснива на начелима рационалности, економичности, јавности и недискриминације. У складу с прописима, Агенција учествује у планирање употребе РФ спектра, у складу са одговарајућим међународним споразумима и препорукама, интересима грађана, привреде, безбедности и одбране земље; додељује радио-фреквенција на основу Плана намене и планова расподеле; координира коришћење радио-фреквенција и врши контролу радио-фреквенцијског спектра, утврђује штетне сметње и предузима мера за њихово отклањање.

4.1 Активност 1 – Израда новог Плана намене и планова расподеле

План намене радио-фреквенцијских опсега доноси Влада на основу предлога који утврђује надлежно министарство, а који припрема Агенција. У току 2018. године се планира доношење новог Плана намене на основу предлога новог Плана намене који припрема Агенција. Измене Плана намене су неопходне и проистекле су на основу резултата светских конференција за радио-комуникације одржаних 2012. и 2015. године (WRC-12 и WRC-15) као и на основу ажуриране Европске табеле намене (ECA Table). По ступању на снагу новог Закона о електронским комуникацијама, потребно је ускладити радну верзију Плана намене (која је припремљена током 2017. године, у складу са важећим законским оквирима) са одредбама новог Закона о електронским комуникацијама. У даљој процедури доношења Агенција предлог Плана намене упућује на јавне консултације, а после завршених јавних консултација предлог доставља надлежном министарству.

Планове расподеле доноси надлежно министарство, на предлог Агенције. По доношењу новог Плана намене радио-фреквенцијских опсега, као и услед потребе за дефинисањем услова за коришћење радио-фреквенција биће неопходна израда нових, измена постојећих и примена усвојених планова расподеле,

У 2018. години се планира израда предлога следећих аката:

- Измене и допуне Плана расподеле фреквенција/локација за терестричке аналогне FM радио-дифузне станице;
- Измене и допуне Плана расподеле фреквенција/локација/области за терестричке дигиталне TV радио-дифузне станице у UHF опсегу за територију Републике Србије;
- План расподеле за рад у радио-фреквенцијском опсегу 2600 MHz.

4.2 Активност 2 – Изградња система за мониторинг РФ спектра

У току 2017. године је започета изградња система фиксних даљински управљаних контролно-мерних станица који треба да омогући континуирани мониторинг радио-фреквенцијског спектра на целокупној територији Републике Србије. У току су радови на изградњи објеката са антенским стубовима за прве четири контролно-мерне станице и планира се да све четири станице буду у оперативној употреби почетком 2018. године.

У току 2018. године планира се изградња још шест објеката ове врсте и набавка 7 система пријемне опреме. Такође, планира се и изградња другог антенског стуба у Контролно-мерном центру у Нишу (за ову локацију је планиран 1 систем пријеме опреме).

4.3 Активност 3 – Опремање мерном опремом и возилима

У току 2018. године се планира набавка мерне опреме за шест фиксних даљински управљаних контролно-мерних станица, као и мерне опреме за формирање додатног радног места у Контролно-мерном центру у Нишу. Осим тога, планирана је набавка преносног анализатора спектра који покрива фреквенцијске опсеге до 110 GHz и мање количине опреме намењене за формирање преносних контролно-мерних станица и мерење у теренским условима.

5. СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 5: ПОВЕЋАЊЕ КОНКУРЕНТНОСТИ НА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНОМ ТРЖИШТУ

Агенција наставља даље усклађивање са трендовима и искуством земаља Европске уније у вези са начином регулације тржишта, начином контроле цена регулисаних услуга и поспешивања конкуренције на тржишту електронских комуникација. Основни циљ у 2018. години је хармонизација са регулативом Европске уније и завршетак новог круга анализа седам релевантних тржишта уз примену Препоруке Комисије о релевантним тржиштима (2014/710/EU), односно утврђивање тога да ли су сва релевантна тржишта и даље подложна претходној регулацији и да ли постоје оператори са значајном тржишном снагом, као и преиспитивање постојећих регулаторних обавеза и евентуално кориговање истих у складу са закључцима обављених анализа. Поред тога, планирана је израда новог Правилника о примени трошковног принципа, одвојених рачуна и извештавању од стране оператора са значајном тржишном снагом у области електронских комуникација, којим ће бити омогућен почетак примене новог трошковног модела заснованог на дугорочним инкременталним трошковима, као и контрола цена свих регулисаних услуга, укључујући и услуге везане у пакете, уз примену методологије за утврђивање постојања маказа цена.

5.1 Активност 1 – Анализа тржишта подложних претходној регулацији

У току 2018. године биће завршен нови круг анализе свих седам релевантних тржишта, укључујући и поступак јавних консултација сагласно одредби чл. 59. став 2. и 60. став 1. Закона о електронским комуникацијама, уз примену Препоруке Комисије о релевантним тржиштима (2014/710/ЕУ) и то:

1. велепродајног тржишта терминације позива у јавној телефонској мрежи на фиксној локацији;
2. велепродајног тржишта терминације позива у мобилној мрежи;
3. велепродајног тржишта локалног приступа елементима мреже који се пружа на фиксној локацији;
4. велепродајно тржишта висококвалитетног приступа који се пружа на фиксној локацији;
5. велепродајног тржишта средишњег приступа који се пружа на фиксној локацији за производе за масовно тржиште;
6. малопродајног тржишта приступа јавној телефонској мрежи на фиксној локацији (тржиште је одређено као релевантно Одлуком о одређивању релевантних тржишта подложних претходној регулацији, али није наведено у Препоруци Комисије о релевантним тржиштима (2014/710/ЕУ), па је за оцену његове релевантности потребно применити Тест 3 критеријума);
7. велепродајног тржишта оригинације позива у јавној телефонској мрежи на фиксној локацији (тржиште је одређено као релевантно Одлуком о одређивању релевантних тржишта подложних претходној регулацији, али није наведено у Препоруци Комисије о релевантним тржиштима (2014/710/ЕУ), па је за оцену његове релевантности потребно применити Тест 3 критеријума).

На основу резултата анализа тржишта биће донета решења о одређивању оператора са значајном тржишном снагом на сваком релевантном тржишту. Оператори са значајном тржишном снагом биће у обавези да, на захтев Агенције, донесу нове или измене постојеће стандардне понуде у року од 60 дана. Након завршетка поступка анализе свих релевантних тржишта биће донета нова Одлука о одређивању релевантних тржишта подложних претходној регулацији.

5.2 Активност 2 – Увођење модела дугорочних инкременталних трошкова (LRIC)

У току 2017. године завршена је методологија и модел дугорочних инкременталних трошкова одоздо на горе (*Bottom-up Long Run Incremental Cost Model – LRIC*) за фиксну мрежу (за приступни сегмент мреже и језгро фиксне мреже) и мобилну мрежу. LRIC трошковни модел за услуге фиксне мреже обухвата: услуге оригинације позива, терминације позива, широкопојасног приступа и приступа елементима мреже и припадајућим средствима. LRIC трошковни модел за мобилну мрежу обухвата услугу терминације позива у мобилној мрежи. Начин примене LRIC трошковних модела биће

саставни део новог Правилника о примени трошковног принципа, одвојених рачуна и извештавању од стране оператора са значајном тржишном снагом у области електронских комуникација. Нови Правилник о примени трошковног принципа имаће за циљ да се побољша прецизност постојећег регулаторног извештавања оператора са значајном тржишном снагом који је заснован на моделу текућих трошкова, као и да се утврди начин примене новог трошковног модела заснованог на дугорочним инкременталним трошковима.

5.3 Активност 3 – Контрола цена регулисаних услуга и услуга везаних у пакете

У току 2017. године завршена је методологија за утврђивање постојања маказа цена (*margin squeeze*) приликом формирања цена услуга везаних у пакете. Већина земаља у Европској унији и окружењу има развијену методологију за утврђивање маказа цена коју доследно примењује на цене услуга везаних у пакете. Како пакети добијају све значајније учешће у понуди малопродајних услуга оператора, контрола цена услуга везаних у пакете представља континуиран задатак за Агенцију у наредном периоду.

Агенција ће наставити да врши контролу начина формирања цена свих регулисаних услуга оператора са значајном тржишном снагом на основу достављених регулаторних извештаја за 2017. годину и да доследно примењује Правилник о примени трошковног принципа. Модел текућих трошкова ће се примењивати и у 2018. години за утврђивање цена регулисаних услуга све док се постепено не изврши прелазак на LRIC трошковни модел.

5.4 Активност 4 – Упоредно мерење параметара квалитета мобилних мрежа – BENCHMARK

У циљу обезбеђивања заштите интереса потрошача обезбеђивањем доступности јасних и потпуних информација о квалитету јавних комуникационих мрежа и услуга и ради подстицања конкуренције, економичности и делотворности у обављању делатности електронских комуникација, Агенција је увела 2017. године кампању упоредног мерења параметара квалитета мобилних мрежа – *benchmarking*. Потребно је да се редовно, сваке године, па тако и у 2018. години спроведу мерења и анализа параметара квалитета мобилних комуникационих мрежа – *benchmarking*, како би се корисницима омогућио увид у перформансе мобилних мрежа. На тај начин ће се пратити и степен развијености мобилних комуникационих мрежа и услуга, као и динамика примене нових технологија у мобилним комуникационим мрежама. Резултати *benchmarking* мерења мобилних комуникационих мрежа се јавно објављују на Интернет страници Агенције.

6. СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 6: ИЗГРАДЊА СИСТЕМА ЗА КООРДИНАЦИЈУ И ПРЕВЕНЦИЈУ РИЗИКА У ИКТ СИСТЕМИМА

У складу са Законом о информационој безбедности и одговарајућим подзаконским актима у области информационе безбедности, у току 2017 успостављен је рад Националног ЦЕРТ-а. Извршене су организационе промене, као и пријем нових кадрова. У циљу даљег развоја Националног ЦЕРТ-а у 2018. години спровешће се активности које се односе на успостављање система за пријаву и обраду инцидената, припрему и усвајање процедура за реаговање на инциденте, као и на развој сарадње са релевантним међународним организацијама.

6.1 Активност 1 – Имплементација система за пријаву и обраду инцидената

Надлежно министарство је покренуло развој информационог система за управљање инцидентима. У складу са тим, Агенција ће активно учествовати у дефинисању процеса рада и модула апликације. На основу усвојене архитектуре, Агенција ће имплементирати потребне модуле у свом информационом систему и радити на изради нових, који обједињују размену података са другим релевантним сарадницима.

6.2 Активност 2 – Израда процедура у оквиру мера заштите и управљања инцидентима

Ради сагледавања потребних услова спроведена је јавна набавка за израду Студије изводљивости успостављања процедура националног ЦЕРТ-а и управљања системом за пријаву инцидента. Студија треба да да одговоре на питања:

- Процедуре пријема, обраде и чувања информација о инцидентима;
- Процедуре обавештавања јавности и/или поједине субјекте о ризику и санирању последица инцидената;
- Класификовања информација о инцидентима, степена озбиљности и ризика;
- Дефинисања формата и модела података за размену информација;
- Процедуре раног упозоравања, узбуне и најаве инцидената.

У складу са резултатима Студије, Агенција ће израдити и усвојити потребне процедуре и, сходно томе, прилагодити своје досадашње процесе рада .

6.3 Активност 3 – Повезивање са међународним организацијама у области сајбер безбедности

Октобра 2017. године, Национални ЦЕРТ је уврштен на списак међународне организације *Trusted Introducer*, под називом SRB-CERT. Овим је постао центар у националном оквиру, преко којег ће други међународни ЦЕРТ-ови упућивати пријаве инцидената и захтеве за њихово разрешење. Очекујемо да ћемо захваљујући чланству у организацији *Trusted Introducer* добијати правовремене и поуздане информације о трендовима и ризицима у области информационе безбедности. Агенција планира активно учествовање у раду организације ТИ присуствовањем на седницама и форумима и укључивањем у радне групе. Агенција ће активно радити на процесу испуњења критеријума за добијање статуса акредитованог члана.

FIRST је међународна организација која, такође, окупља велики број државних, комерцијалних и образованих ЦЕРТ тимова. FIRST има за циљ да подстакне сарадњу и координацију у превенцији инцидента, стимулише брзу реакцију на инциденте и промовише дељење информација између чланова и заједнице уопште. Агенција ће активно пратити активности организације и радити на процесу испуњења критеријума за добијање статуса члана.

Агенција ће у 2018. години наставити активну сарадњу са организацијама OEBS, DCAF и другим, учествовањем у пројектима на подизању свести о информационој безбедности код грађана, привредних субјеката и органа јавне власти.

7. СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 7: УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИСУСТВА АГЕНЦИЈЕ НА МЕЂУНАРОДНОМ НИВОУ

РАТЕЛ ће наставити са учешћем у раду међународних организација и институција у области електронских комуникација, поштанских услуга и информационе безбедности. Поред тога, планирана је и даља сарадња са регулаторним и стручним телима суседних држава, чланица Европске уније и других држава, ради усаглашавања праксе и примене прописа. Посебан акценат биће стављен на веће присуство у раду организацијама европских регулатора за електронске комуникације и поштанске услуге, као и на сарадњу са агенцијама суседних земаља.

7.1 Активност 1 – Учешће у радним групама и обављање дужности потпредседника Тела европских регулатора за електронске комуникације (BEREC) и Групе независних регулатора (IRG)

РАТЕЛ је у 2012. години примљен у Тело европских регулатора за електронске комуникације (BEREC) као земља посматрач, са циљем учествовања у свим активностима BEREC-а, припреми аката које BEREC усваја и њиховој примени у области електронских комуникација у Србији. На последњем пленарном заседању у децембру 2017. године биће изабрани потпредседници за наредну годину. Очекује се да ће РАТЕЛ, односно директор агенције, добити место потпредседника BEREC-а и IRG-а. Ова позиција подразумева већу видљивост и учешће РАТЕЛ-ових представника у већем броју активности на европском

нивоу. Од 2017. године представници РАТЕЛ-а су се у већој мери укључили у рад експертских радних група, а активно учешће се планира и у 2018. години, посебно имајући у виду потпредседничку позицију.

7.2 Активност 2 – Учесће у раду Групације европских регулатора за поштанске услуге (ERGP) и обављање дужности потпредседника Европског комитета за поштанску регулацију (CERP)

У 2018. години РАТЕЛ ће узети активније учешће у раду Групације европских регулатора за поштанске услуге (ERGP) кроз праћење две радне групе и организацију пленарног састанка и пратеће радионице за све чланове групације. У ERGP је одлучено да ће Београд бити домаћин другог пленарног састанка крајем новембра 2018. године, када ће РАТЕЛ угостити преко 30 директора регулаторних тела из читаве Европе.

Од 2017. године представник РАТЕЛ-а обавља дужност потпредседника Европског комитета за поштанску регулативу (CERP). У току 2018. године, CERP планира усвајање Стратешког документа организације. Израда нацрта овог документа је у надлежности потпредседника CERP-а. Документ би требало да препозна следеће приоритете: координацију активности између ERGP и Европског савета по питањима доношења и усаглашавања нове регулативе на нивоу Европске уније, усаглашавање заједничке позиције европских земаља у телима Светског поштанског савеза, активно учествовање у спровођењу Истанбулске стратегије Светског поштанског савеза и спровођење активности у циљу постизања користи за земље чланице CERP-а, које нису чланице Европске уније, укључујући и Републику Србију. Поред тога 2018. године се одржава и „мини конгрес“ Светског поштанског савеза, а активности Републике Србије у CERP-у могу у великој мери да олакшају припрему платформе и позиционирање земље у телима Светског поштанског савеза.

7.3 Активност 3 – Унапређење сарадње на регионалном нивоу

Сарадња са регулаторним телима суседних земаља је најбитнији вид међународне сарадње РАТЕЛ-а. Као приоритети у регионалној сарадњи препознати су континуирана координација у коришћењу радио-фреквенцијског спектра, праћење резултата споразума о регулисању цена у регионалном ромингу, праћење и упоредне анализе цена терминације, развој мрежа следеће генерације, као и стална размена искустава и праксе у регулаторним пословима и хармонизацији са регулаторним оквиром Европске уније.

У новембру 2017. у Београду је одржан први састанак Форума сарадње регулаторних тела за електронске комуникације Босне и Херцеговине, Црне Горе, Македоније и Србије. Овај формат скупа подразумева присуство директора регулатора све 4 земље и њихових сарадника и планирано је да се одржава сваке године. Поред састанака на највишем нивоу,

у 2018. години су планирани и редовни сусрети стручњака у појединим областима рада, као и организација заједничког тренинга у Београду за запослена лица из све 4 агенције.

8. СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТ 8: ПОВЕЋАЊЕ ЕФИКАСНОСТИ РАДА АГЕНЦИЈЕ

Од свог оснивања, Агенција велику пажњу посветила сталном унапређењу ефикасности, кроз развој и употребу електронских сервиса, у складу са важећим прописима. Циљ Агенције је да буде модерна и ефикасна организација, која мора омогућити доступне електронске услуге из свог делокруга рада. У 2018. години биће предузете активности на унапређењу већ постојећих екстерних сервиса и развоју нових који би требало да у великој мери повећају ефикасност рада и кроз аутоматизацију појединих интерних процеса.

8.1 Активност 1 – Развој електронских сервиса за операторе

Сервис е-Дозволе - Електронско подношење захтева за добијање појединачних дозвола за коришћење радио-фреквенција је омогућено у трећем кварталу 2017. године. Усавршавање корисничког интерфејса, као и проширивање списка корисника ове могућности подношења захтева ће бити настављено у 2018. години.

Сервис е-Инфраструктура - Из тренутно познатог нацрта новог Закона о електронским комуникацијама, чије се усвајање очекује у наредном периоду, могу се уочити промене у регулативи када је у питању вођење базе података о расположивим капацитетима електронске комуникационе мреже. Према том нацрту, Агенција у сарадњи са организацијом надлежном за државни премер и катастар води ажурну базу података о врсти и географској локацији свих капацитета електронске комуникационе (ЕК) мреже и припадајућих средстава. За разлику од досадашње базе која обухвата само податке о инфраструктури која може бити предмет заједничког коришћења, нови закон иде у правцу евидентирања свих капацитета ЕК мреже и припадајућих средстава где би на једном месту имали целокупну базу ТК инфраструктуре. По усвајању новог Закона о електронским комуникацијама предвиђено је доношење Правилника који детаљно уређује начин прикупљања података, као и начин приступа бази података у циљу омогућавања заједничког коришћења. Процена Агенције је да ће се појавити потреба за унапређењем и проширењем тренутне верзије Базе података о инфраструктури у погледу нових могућности, капацитета, проширених опција, повезивања са Катастром и слично.

8.2 Активност 2 – Примена електронских сервиса у комуникацији са државним органима

У складу са Законом о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању, Агенција ће радити на успостављању сервиса за

електронску размену података из своје надлежности. Агенција ће радити на имплементацији сервиса Агенције за привредне регистре (АПР) у информациони систем Агенције ради добијања правовремених промена и статуса предузећа и фирми које су регистроване у АПР-у, а које су и корисници услуга Агенције. Агенција ће радити на имплементацији сервиса за верификацију идентитета корисника заснованих на квалификованим дигиталним сертификатима, а чији се основни идентитет води код другог државног органа.

8.3 Активност 3 – Аутоматизација процеса наплата

У циљу оптимизације и побољшања ефикасности, Агенције ће радити на развоју интегрисаног софтверског решења које ће представљати информациону подршку за пословне процесе за прикупљања података и обрачуна накнада за коришћење фреквенција, накнада за обављање делатности у области електронских комуникација, накнада за операторе поштанских услуга, накнада за коришћење нумерације, као и за пословне процесе финансијске обраде (књижења) остварених прихода.